

■ Piotr Klimecki

Sprawozdanie z działalności SAP Oddział w Poznaniu za lata 2017–2022

Podstawy prawne działania

Poznański Oddział Stowarzyszenia Archiwistów Polskich działa zgodnie z następującymi przepisami:

1. Ustawa z 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (DzU z 2020 r., poz. 2261);
2. Statut Stowarzyszenia Archiwistów Polskich uchwalony na XV Krajowym Zjeździe Delegatów SAP 23 września 2017 r.

Teren działania i siedziba

Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Poznaniu działa na terenie województwa wielkopolskiego. Siedziba Zarządu Oddziału mieści się w budynku Archiwum Państwowego w Poznaniu przy ul. 23 Lutego 41/43.

Jednostki terenowe oddziału

Przy Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu działa Studenckie Koło Naukowe SAP (od 1995 r.). Opiekunem naukowym koła jest dr Zuzanna Jaśkowska-Józefiak.

W działalności koła ważne miejsce zajmuje udział jego członków w konferencjach poświęconych tematyce archiwalnej oraz coroczne czynne uczestnictwo w Ogólnopolskim Zjeździe Studentów Archiwistyki. W mijającej kadencji członkowie koła uczestniczyli w trzech takich zjazdach: 25–27 kwietnia 2018 r. w Toruniu (XX Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki), 24–26 kwietnia 2019 r. w Krakowie (XXI Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki), 16–17 kwietnia 2021 r. w Siedlcach – w formule wideokonferencji (XXII Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki). Ponadto studenci organi-

zują wykłady otwarte i odczyty, które wygłaszają pracownicy Zakładu Archiwistyki lub zaproszeni goście. Równie ważne dla rozwijania zainteresowań członków koła są objazdy naukowe po archiwach i innych ośrodkach, które zajmują się przechowywaniem materiałów archiwalnych.

Członkowie oddziału

Poznański Oddział Stowarzyszenia Archiwistów Polskich liczył, według stanu z 20 maja 2022 r., 112 członków. W okresie sprawozdawczym przyjęto do stowarzyszenia 21 osób, skreślono z listy członków 41 osób (35 – na mocy uchwały nr 3/2021 Zarządu Oddziału SAP z powodu zalegania ze składkami, trzy – na skutek dobrowolnego wystąpienia z SAP oraz trzy – na skutek śmierci).

W mijającej kadencji ze smutkiem pożegnaliśmy zmarłych członków poznańskiego Oddziału SAP:

- **Izabelę Mrugasiewicz** (1946–2021) – długoletniego pracownika Biblioteki Raczyńskich. Z wykształcenia była historykiem i bibliotekarzem. W latach 1969–2004 pracowała w Bibliotece Raczyńskich w Dziale Zbiorów Specjalnych: w latach 1982–1987 jako zastępca kierownika działu, w latach 1982–2004 jako kierownik Oddziału Rękopisów. Była autorką wielu wystaw, opracowań i artykułów. W Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich od 1984 r.;
- **Leszka Wilczyńskiego** (1957–2020) – ks. prof. UAM dr. hab., pracownika Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Specjalizował się w historii Kościoła, a wśród innych jego zainteresowań naukowych ważne miejsce zajmowała archiwistyka, w szczególności działalność archiwów kościelnych. Dla studentów archiwistyki UAM prowadził wykłady poświęcone tej problematyce. Był autorem licznych prac i artykułów dotyczących historii i działalności archiwów kościelnych, a także prac z zakresu historiografii, biografistyki, historii regionalnej oraz opracowań źródłowych. Wiele uwagi poświęcał również popularyzacji nauki i wiedzy, biorąc udział w konferencjach naukowych i wykładach otwartych. Był osobą niezwykle aktywną społecznie i zawodowo. Pracował w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu, należał do Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Wielkopolskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki. Równocześnie pełnił wiele funkcji kościelnych, w ostatnim czasie był rektorem Sanktuarium Najświętszej Krwi Pana Jezusa w Poznaniu. W Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich od 1996 r., pełnił funkcję zarówno w organach Zarządu Głównego SAP (Zarząd

Główny, Rada Naukowa, Rada Programowa KCEA i „Archiwisty Polskiego”), jak i we władzach poznańskiego oddziału stowarzyszenia (wiceprezes);

- **Romana Dąbrowskiego** (1936–2020) – historyka, wieloletniego pracownika poznańskiego Oddziału Archiwum Polskiej Akademii Nauk; autora licznych artykułów, recenzji i opracowań. W Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich od 1994 r.

Władze oddziału

1. Walne zebranie członków Oddziału SAP

W kadencji 2017–2022, poza zwołanym 20 maja 2022 r. walnym zebraniem sprawozdawczo-wyborczym, innych walnych zebrań nie zwoływano.

2. Zarząd oddziału

Zarząd oddziału, w okresie: 1 czerwca 2017 r. – 21 marca 2018 r., działał w następującym składzie:

Jan Miłośz – prezes,
Jolanta Niezborala – wiceprezes,
Piotr Klimecki – sekretarz,
Elżbieta Rogal – skarbnik,
Magdalena Bugajewska – członek zarządu,
Małgorzata Kaczmarek – członek zarządu,
Piotr Józefiak – członek zarządu,

a od 22 marca 2018 r. w składzie:

Jan Miłośz – prezes,
Jolanta Niezborala – wiceprezes,
Piotr Klimecki – sekretarz,
Elżbieta Rogal – skarbnik,
Magdalena Bugajewska – członek zarządu,
Małgorzata Kaczmarek – członek zarządu,
Aleksandra Urbańska – członek zarządu.

W związku ze złożoną przez Piotra Józefiaka rezygnacją z członkostwa w Zarządzie Oddziału SAP w Poznaniu (pismo z 23 stycznia 2018 r.), jednoznacznie podjęto uchwałę (nr 1/2018) o dokooptowaniu do składu zarządu Aleksandry Urbańskiej, która w wyborach do władz oddziału w czerwcu 2017 r. uzyskała kolejne, po P. Józefiaku, miejsce na liście kandydatów.

W trakcie upływającej kadencji Zarząd Oddziału SAP spotykał się 20 razy na zebraniach, na których omawiano przede wszystkim sprawy organiza-

cyjne, finansowe i członkowskie. Podjęto 15 uchwał, w tym 10 uchwał dotyczyło spraw członkowskich (przyjęcia, skreślenia członków), cztery uchwały związane były ze sprawami finansowymi (dofinansowanie kosztów udziału członków SAP w konferencjach, zjazdach i in. imprezach, ubiegania się o stopień naukowy doktora), jedna uchwała dotyczyła dokooptowania do składu Zarządu Oddziału SAP nowego członka.

3. Komisja Rewizyjna Oddziału SAP

Komisja Rewizyjna Oddziału SAP w Poznaniu działała w okresie sprawozdawczym w następującym składzie:

Beata Karwalska – przewodnicząca,
Barbara Bielawna – wiceprzewodnicząca,
Dominik Marciniak – sekretarz.

Członkowie oddziału w organach Zarządu Głównego SAP

W Zarządzie Głównym SAP zasiadają:

mgr Elżbieta Rogal – członek Zarządu Głównego SAP,
dr hab. Jan Miłosz – członek Zarządu Głównego SAP.

Członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej jest natomiast mgr Piotr Józefiak.

Na uwagę zasługuje również działalność innych członków oddziału w organach Zarządu Głównego SAP.

W ramach dwóch organów pomocniczych Zarządu Głównego SAP: Rady Programowej Krajowego Centrum Edukacji Archiwalnej oraz Rady „Archiwisty Polskiego”, działają prof. Krzysztof Strykowski i mgr Elżbieta Rogal. Z kolei w Komisji Gospodarczej zasiada dr hab. Jan Miłosz.

Przewodniczącym Sekcji Archiwistów Samorządowych jest mgr Maciej Urbański, a skarbnikiem Sekcji Edukacji Archiwalnej dr Zuzanna Jaśkowska-Józefiak.

Realizacja celów statutowych stowarzyszenia

Poznański Oddział SAP realizował większość celów wynikających z zapisów § 11 Statutu SAP, poza działalnością wykonywaną przez Stowarzyszenie w ramach Krajowego Centrum Edukacji Archiwalnej (tj. m.in. prowadzenie działalności naukowo-badawczej w dziedzinie archiwistyki, współpraca z administracją archiwalną w sprawach narodowego zasobu archiwalnego, współudział w opracowaniu metod i programów kształcenia, nauczania i doskonalenia zawodowego archiwistów – zgodnie z przepisami § 12 Statutu SAP). Jednak również i w tych dziedzinach środowisko poznańskich

archiwistów zaakcentowało swoją obecność, m.in. poprzez aktywny udział przedstawicieli oddziału w pracach Rady Programowej Krajowego Centrum Edukacji Archiwalnej oraz Rady Programowej „Archiwisty Polskiego”.

Znaczny wpływ na działalność poznańskiego oddziału w upływającej kadencji miała pandemia COVID-19. Realizacja celów statutowych w latach 2019–2022 – w szczególności związanych z bezpośrednimi kontaktami: zebra- niami, odczytami, wystawami, itp. – praktycznie całkowicie ustała.

Prowadzenie działalności wydawniczej oraz inspirowanie publika- cji związanych tematycznie z celami Stowarzyszenia Archiwistów Polskich (§ 11 ust. 3 Statutu SAP)

Prowadzono kolportaż „Archiwisty Polskiego”. Koleżanki i koledzy z poznańskiego oddziału SAP byli autorami licznych artykułów i komunika- tów publikowanych w fachowych czasopismach.

Organizowanie zjazdów, konferencji i seminariów naukowych, odczytów, wystaw, spotkań, warsztatów, festiwali, Międzynarodo- wego Dnia Archiwów i innych przedsięwzięć mających na celu wzbo- gacenie wiedzy archiwalnej i integrowanie środowiska archiwalnego (§ 11 ust. 6 Statutu SAP)

Podobnie do lat ubiegłych, realizacja tego celu miała charakter prioryte- towy w działalności poznańskiego oddziału SAP, angażując znaczną energię członków zarządu i większość środków finansowych. W ramach organizowa- nych konferencji i spotkań realizowano niejednokrotnie inne cele wymie- nione oddzielnie w statucie stowarzyszenia (w tym zwłaszcza: upowszechnia- nie wiedzy archiwalnej wśród osób odpowiedzialnych za działalność archiwalną, omawianie regulacji prawnych związanych z działalnością archi- walną i zasadami postępowania z dokumentacją). Poniżej, w układzie rzeczowo-chronologicznym, przedstawiono najważniejsze przedsięwzięcia, których organizatorem lub aktywnym uczestnikiem był Oddział SAP w Poznaniu.

1. Zjazdy, konferencje

Rok 2017

Na uwagę zasługuje liczebność poznańskiej delegacji biorącej udział w VII Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich, jej aktywność w obra- dach różnorodnych sekcji i paneli oraz udział w XV Krajowym Zjeździe Dele- gatów SAP w Kielcach (wrzesień 2017 r.). Do Zarządu Głównego SAP wybrano dwóch delegatów z Poznania (Elżbieta Rogal, Jan Miłośz).

Na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 19–20 października 2017 r. odbyła się konferencja naukowa „Metodyka i standardy opracowania archiwalnego. Rzeczywistość i potrzeby”. Jej organizatorami były: Zakład Archiwistyki Instytutu Historii UAM, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich oraz Sekcja Edukacji Archiwalnej SAP.

Rok 2018

W Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 18–19 października 2018 r. odbyła się konferencja pt. „100-lecie polskich archiwów państwowych”. Jej organizatorami były: Zakład Archiwistyki Instytutu Historii UAM, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Sekcja Edukacji Archiwalnej SAP.

2. Spotkania i zebrania ogólne

Rok 2017

- 4 października 2017 r. – w trakcie zebrania zorganizowanego w Sali Konferencyjnej im. prof. K. Kaczmarczyka Archiwum Państwowego w Poznaniu podsumowano XV Zjazd Delegatów SAP w Kielcach, a następnie złożono wizytę w Bibliotece Raczyńskich, gdzie zwiedzano wystawę „500 lat reformacji”;
- 4 grudnia 2017 r. – w ramach zebrania zorganizowanego w Sali Konferencyjnej im. prof. K. Kaczmarczyka Archiwum Państwowego w Poznaniu gościliśmy prof. Larysę Levchenko z uniwersytetu w Mikołajowie w Ukrainie, dyrektora Państwowego Archiwum Obwodu Mikołajowskiego;
- 19 grudnia 2017 r. – zebranie w Centrum Kultury „Zamek” w Poznaniu. W trakcie zebrania zapoznano się z działalnością archiwum zakładowego CK „Zamek”. Istniała także możliwość zwiedzenia wystawy „Frida Kahlo i Diego Rivera. Polski kontekst”.

Rok 2018

- Zebranie ogólne w siedzibie Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu (26 stycznia). W ramach zebrania uczestnicy wysłuchali w kolejności: sprawozdania Piotra Klimeckiego (sekretarza Zarządu Oddziału SAP) z działalności poznańskiego oddziału SAP w 2017 r.; sprawozdania Elżbiety Rogal (skarbnika zarządu) – z działalności finansowej poznańskiego oddziału SAP w 2017 r.; informacji Jana Miłosza (prezesa Zarządu Oddziału SAP w Poznaniu) o planach poznańskiego oddziału SAP na rok 2018. Następnie odbyło się tradycyjne „Spotkanie kolędowe poznańskich archiwistów”, śpiewano kolędy przy akompaniamencie keyboardu;

- 4 kwietnia w Muzeum Narodowym w Poznaniu zwiedzaliśmy wystawę „Seweryn Mielżyński (1804–1872)”;
- 13 kwietnia zebranie ogólne w Sali Konferencyjnej im. prof. K. Kaczmarczyka Archiwum Państwowego w Poznaniu – w trakcie zebrania wysłuchaliśmy wystąpienia Piotra Józefiaka, pt. „Franciszek Paprocki – w dokumentach archiwum UAM”;
- 16 listopada – uczestniczyliśmy w wernisażu wystawy „Ku Niepodległej. Nasi antenaci na drodze do niepodległości”, zorganizowanej przez Archiwum Państwowe przy współpracy Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, z pamiątek rodzinnych poznańskich archiwistów.

Rok 2019

- 28 stycznia zebranie ogólne (noworoczno-kolędowe) w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. W ramach zebrania uczestnicy wysłuchali w kolejności: sprawozdania Jana Miłosza (pod nieobecność sekretarza Zarządu Oddziału SAP w Poznaniu) z działalności poznańskiego oddziału w 2018 r.; sprawozdania Elżbiety Rogal (skarbnika zarządu) – z działalności finansowej poznańskiego oddziału SAP w 2018 r.; informacji Jana Miłosza (prezesa Zarządu Oddziału SAP w Poznaniu) o planach poznańskiego oddziału SAP na 2019 r. Po przerwie i poczęstunku odbyło się tradycyjne „Spotkanie kolędowe poznańskich archiwistów” – śpiewano kolędy przy akompaniamencie keyboardu;
- 5 kwietnia – spotkanie z Lilianą Kasprzak archiwistką Palmiarni Poznańskiej, zwiedzanie Palmiarni;
- 17 maja – wspólne zwiedzanie wystawy o polonikach w zbiorach Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu;
- 18 października, w ramach zebrania zorganizowanego w Sali Konferencyjnej im. prof. K. Kaczmarczyka Archiwum Państwowego w Poznaniu, dr hab. Jan Miłosz wygłosił referat pt. „Świadkowie Jehowy w Wielkopolsce”.

3. Wycieczki – wyjazdy studyjne

Rok 2018

- 25 października zorganizowano jednodniowy wyjazd studyjny do Rogalina. Program wycieczki obejmował zwiedzanie wnętrza pałacu, wozowni i parku w Rogalinie.

Rok 2019

- 24 maja zorganizowano wyjazd studyjny do Archiwum Państwowego w Opolu wraz ze zwiedzaniem samego Opola i miasta Brzeg;

- 15 listopada – wyjazd do Żabikowa – zwiedzanie Muzeum Martyrologicznego, poznanie jego historii, zbiorów i archiwum.

Prowadzenie doradztwa w sprawach zawodowych archiwistów zakładowych oraz organizowanie różnych form pomocy koleżeńskiej (§ 11 ust. 7 Statutu SAP)

W ramach opieki nad zabytkami piśmiennictwa i archiwaliami udzielano porad archiwistom z archiwów zakładowych i działów zbiorów specjalnych bibliotek. Organizowano pokazy metod restauracji akt i dokumentów (w Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych).

Współdziałanie z organami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami, uczelniami, szkołami, komitetami i towarzystwami naukowymi oraz innymi organizacjami krajowymi i zagranicznymi w dziedzinach objętych działalnością SAP (§ 11 ust. 8 Statutu SAP)

Oddział SAP w Poznaniu utrzymywał kontakty z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego. Współpracował też z Zakładem Archiwistyki Instytutu Historii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Działa tam Studenckie Koło Naukowe SAP skupiające studentów archiwistyki. Oddział SAP w Poznaniu wspierał finansowo niektóre przedsięwzięcia Koła. Współpracowano także ze Stowarzyszeniem Archiwistów Kościelnych.